P9_TA(2021)0452

Европейското пространство за образование: общ холистичен подход

Резолюция на Европейския парламент от 11 ноември 2021 г. относно европейското пространство за образование: общ холистичен подход (2020/2243(INI))

(2022/C 205/02)

Европейският парламент,

— като взе предвид членове 165 и 166 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

— като взе предвид член 5, параграф 3 от Договора за Европейския съюз и Протокол № 2 относно прилагането на принципите на субсидиарност и на пропорционалност,

— като взе предвид член 14 от Хартата на основните права на Европейския съюз,

— като взе предвид първия принцип на Европейския стълб на социалните права,

— като взе предвид Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие, и по-специално цел 4 на ООН за устойчиво развитие,

— като взе предвид съобщението на Комисията от 30 септември 2020 г. относно постигането на европейското пространство за образование до 2025 г. (COM(2020)0625),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 30 септември 2020 г., озаглавено „План за действие в областта на цифровото образование за 2021 — 2027 г.: приспособяване на образованието и обучението към цифровата ера“ (COM(2020)0624),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 1 юли 2020 г., озаглавено „Европейска програма за умения за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост“ (COM(2020)0274),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 22 май 2018 г., озаглавено: „Изграждане на по-силна Европа: ролята на политиките за младежта, образованието и културата“ (COM(2018)0268),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 14 ноември 2017 г., озаглавено „Укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура“ (COM(2017)0673),

— като взе предвид резолюцията на Съвета от 26 февруари 2021 г. относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021 — 2030 г.) ([1]),

— като взе предвид заключенията на Съвета от 17 май 2021 г. относно равнопоставеността и приобщаването в образованието и обучението с цел насърчаване на успеха в образованието за всички ([2]) и относно инициативата „Европейски университети“ — хвърляне на мост между висшето образование, научните изследвания, иновациите и обществото: проправяне на пътя за ново измерение в европейското висше образование ([3]),

([1]) ОВ C 66, 26.2.2021 г., стр. 1.
([2]) ОВ C 221, 10.6.2021 г., стр. 3.
([3]) ОВ C 221, 10.6.2021 г., стр. 14.

Четвъртък, 11 ноември 2021 г.

— като взе предвид заключенията на Съвета от 12 май 2009 г. относно стратегическата рамка за европейско сътрудничество в образованието и обучението („Образование и обучение 2020 г.“) ([4]),

— като взе предвид препоръките на Съвета от 22 май 2018 г. относно насърчаването на общите ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването ([5]) и относно ключовите компетентности за учене през целия живот ([6]), от 26 ноември 2018 г. относно насърчаването на автоматичното взаимно признаване на квалификациите за висше образование и за завършен гимназиален етап на средно образование и квалификациите по обучение и на резултатите от периоди на учене в чужбина ([7]), от 22 май 2019 г. за висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст ([8]) и относно всеобхватен подход към преподаването и изучаването на езици ([9]), както и от 20 декември 2012 г. относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене ([10]),

— като взе предвид Декларацията от Париж от 17 март 2015 г. относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация,

— като взе предвид доклада на мрежата „Евридика“ от 24 март 2021 г. относно „Учителите в Европа: кариери, развитие и благополучие“, както и проучването, публикувано от Тематичния отдел по структурни политики и политика на сближаване на неговата Генерална дирекция за вътрешни политики през октомври 2020 г., озаглавено „Към европейско образование — критични перспективи относно предстоящите предизвикателства“, и проучването от май 2021 г., озаглавено „Образованието и младежта в Европа след COVID-19 — последиците от кризата и политически препоръки“,

— като взе предвид проучването, публикувано от Тематичния отдел по структурни политики и политика на сближаване на неговата Генерална дирекция за вътрешни политики през февруари 2021 г., озаглавено „Превръщане на европейското пространство за образование в реалност: състояние към момента, предизвикателства и изгледи за успех“,

— като взе предвид проучването, публикувано от Тематичния отдел по структурни политики и политика на сближаване на неговата Генерална дирекция за вътрешни политики през май 2018 г., озаглавено „Европейска идентичност“,

— като взе предвид своята резолюция от 25 март 2021 г. относно определянето на политиката в областта на цифровото образование ([11]),

— като взе предвид своята резолюция от 11 декември 2018 г. относно образованието в цифровата ера: предизвикателства, възможности и поуки за разработването на политиката на ЕС ([12]),

— като взе предвид своята резолюция от 12 юни 2018 г. относно модернизирането на образованието в ЕС ([13]),

— като взе предвид становището на Европейския комитет на регионите от 19 март 2021 г. относно „Постигане на европейско пространство за образование до 2025 г.“ ([14]),

— като взе предвид член 57 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид становището на комисията по заетост и социални въпроси,

— като взе предвид доклада на комисията по култура и образование (A9-0291/2021),

A. като има предвид, че всеки има право на образование, както и на достъп до продължаващо и професионално обучение;

([4]) ОВ C 119, 28.5.2009 г., стр. 2.
([5]) ОВ C 195, 7.6.2018 г., стр. 1.
([6]) ОВ C 189, 4.6.2018 г., стр. 1.
([7]) ОВ C 444, 10.12.2018 г., стр. 1.
([8]) ОВ C 189, 5.6.2019 г., стр. 4.
([9]) ОВ C 189, 5.6.2019 г., стр. 15.
([10]) ОВ C 398, 22.12.2012 г., стр. 1.
([11]) Приети текстове, P9_TA(2021)0095.
([12]) ОВ C 388, 13.11.2020 г., стр. 2.
([13]) ОВ C 28, 27.1.2020 г., стр. 8.
([14]) ОВ C 175, 7.5.2021 г., стр. 6.

Б. като има предвид, че процесът на европейска интеграция, единният пазар на ЕС и други политики на ЕС допринесоха, макар и фрагментирано, за естественото развитие на европейско пространство за образование, което е исторически подкрепено от традициите на европейския хуманизъм и основните права и ценности;

В. като има предвид, че крайната цел е да се създаде европейско пространство за образование „отдолу нагоре“ с общи цели на европейската политика, които да гарантират качествено, приобщаващо и достъпно образование, да засилват обмена на добри практики и да гарантират ефективна рамка за европейска мобилност, за което се изисква да се премахнат съществуващите пречки, да се използват европейски инструменти и да се предоставя подкрепа за развитието на политики на национално и европейско равнище, за да могат образователните системи да се справят с кризата, свързана с климата, и да се осигурят възможности за успешна екологична и цифрова трансформация;

Г. като има предвид, че понятието „образование“ трябва да се разбира в широк смисъл като учене през целия живот, обхващащо всички етапи — от предучилищното до висшето образование, включително професионалното образование и обучение (ПОО), както и неформалното и самостоятелното образование, и че то трябва да е насочено към придобиване на трансверсални умения, които да позволяват на хората да развият пълния си потенциал в личен и професионален план, да участват пълноценно в обществения живот и да управляват успешно прехода към пазара на труда;

Д. като има предвид, че предизвикателствата, пред които са изправени ЕС и неговите държави членки понастоящем, включително липсата на конкурентоспособност, изменението на климата, цифровата трансформация на обществото, различните форми на екстремизъм и популизъм, дезинформацията, подкопаването на основаното на факти образование и обострянето на съществуващите неравенства в резултат на пандемията от COVID-19, могат да доведат до необходимост от подходящи и съгласувани европейски действия;

Е. като има предвид, че целият сектор на образованието беше неблагоприятно засегнат от пандемията, като съществуващите различия в образователната инфраструктура, експертния опит и достъпа до ресурси в рамките на държавите членки и между тях, както и между различните равнища и видове образование се задълбочиха още повече по време на пандемията от COVID-19, най-вече поради по-голямото неравенство, включително липсата на достъп до ИТ инфраструктура за хората в неравностойно социално-икономическо положение, което се отрази неблагоприятно върху достъпа до образование;

Ж. като има предвид, че присъственото обучение си остава много важно за интелектуалното и личностното развитие на учащите;

З. като има предвид, че Парламентът призова държавите членки да дадат приоритет на инвестициите в образованието и обучението, например като отделят за съответните политики минимум 10 % от националните си бюджети за възстановяване и устойчивост, и поиска значително по-голям бюджет за програмата „Еразъм+“, разглеждайки изразходването на средства за образованието като инвестиция в нашето общо бъдеще ([15]), а не като разход, с цел да се изгради по-устойчиво, цифрово и социално сплотено общество; като има предвид, че Парламентът призова инвестициите в образованието и обучението да бъдат съществена част от инструмента NextGenerationEU на Комисията;

И. като има предвид, че качествените инвестиции в образование водят до голяма възвращаемост, въпреки че сами по себе си увеличените разходи не водят задължително до желаните резултати; като има предвид, че през десетилетията средната обща норма на възвращаемост на инвестициите в образованието продължава да бъде висока и стабилна ([16]);

Й. като има предвид, че учителската професия, която преминава през криза, трябва да бъде по-добре призната, за да има повече мотивирани и компетентни учители и обучители и повече продължаващо обучение; като има предвид, че са налице значителни различия между отделните държави членки по отношение на първоначалното образование на учителите и тяхното въвеждане в работата, условия на труд, заплащане, признание, кариери и продължаващо професионално развитие; като има предвид, че към 2018 г. едва 40,9 % от учителите в ЕС са пътували в чужбина поне веднъж за професионални цели като студенти, преподаватели или и двете ([17]);

К. като има предвид, че при изграждането на европейско пространство за висше образование е постигнат напредък, произтичащ от дългосрочните усилия на процеса от Болоня, както и при използването му като основа за извличане на поуки от опита при неговото реализиране; като има предвид, че е необходимо европейските университети да се насърчават, тъй като те допринасят за високите европейски постижения и за геополитическата роля на ЕС;

([15]) Резолюция на Европейския парламент от 25 март 2021 г. относно определянето на политиката в областта на цифровото образование.

([16]) Psacharopoulos, G., Patrinos, H. A., *Returns to Investment in Education: A Decennial Review of the Global Literature* (Възвращаемост на инвестициите в образованието: десетгодишен преглед на световната литература), Група на Световната банка, април 2018 г.

([17]) Доклад на мрежата „Евридика“ от 24 март 2021 г. относно „Учителите в Европа: кариери, развитие и благополучие“.

Л. като има предвид, че ПОО не се признава като избор и път към постигането на високи постижения, на равни начала с други образователни модели; като има предвид, че независимо от напредъка, постигнат в рамките на процеса от Копенхаген, все още има много пречки пред мобилността за учащите, включително и дългосрочната мобилност на чираците;

М. като има предвид, че държавите членки не са постигнали напълно целите и референтните показатели на рамката „Образование и обучение 2020“, и по-специално целите за укрепване на справедливо и качествено образование, намаляване на дела на преждевременно напускащите системата на образованието и обучението и намаляване под 15 % на дела на 15-годишните лица с недостатъчни умения в областта на четенето, математиката и точните науки;

Н. като има предвид, че събирането на качествени данни и статистика за образованието и обучението са две от предпоставките за по-добро разбиране на съответните предизвикателства и разлики в рамките на ЕС, както и за подпомагане за преодоляване на тези разлики;

О. като има предвид, че цифровото образование и подходящите цифрови умения следва да се разглеждат като част от ориентираното към бъдещето образование, а не като подгрупа или алтернатива на съществуващите методи на учене и преподаване, като същевременно се подчертава значението на присъственото обучение; като има предвид, че над две трети от европейците (42 %) не разполагат дори с основни цифрови умения, като се наблюдават значителни разлики в рамките на отделните държави членки и между тях; като има предвид, че програмата за умения цели да гарантира, че до 2025 г. 70 % от хората на възраст между 16 и 74 години ще имат основни цифрови умения — средно увеличение от два процентни пункта годишно, спрямо увеличението от 0,75 процентни пункта годишно за периода 2015 — 2019 г.;

П. като има предвид, че европейското пространство за образование предоставя важна възможност за повече международно сътрудничество;

Необходимостта от европейско пространство за образование

1. подчертава значението на качественото, финансово достъпно и приобщаващо образование, което да бъде достъпно за всички хора през целия живот, и че инициативата за европейско пространство за образование следва да предоставя повече и по-добри възможности на учащите се в ЕС да учат, да се обучават, да извършват научни изследвания и да работят, независимо от това къде се намират, да увеличават мобилността с учебна цел, да улесняват трайния и съдържателен диалог със съответните заинтересовани страни и да създават среда, в която уменията, квалификациите, дипломите и степените да се признават и оценяват в цяла Европа;

2. подчертава, че нормата на възвращаемост в областта на образованието си остава много висока, и следователно по-голямата степен на образование и обучение като цяло е тясно свързана с обществения и икономически растеж, повишената равнопоставеност и по-добрите условия на живот за всички хора, както и с повечето професионални и индивидуални възможности за отделните лица; поради това подчертава изключителната роля на образованието, обучението и ученето, които следва да са достъпни за всички хора, като най-жизненоважните аспекти за постигане на обществен напредък и устойчив икономически растеж; счита, че европейското пространство за образование може и трябва да играе уникална роля за повишаване на достъпа до образование и подобряване на качеството на образованието в целия ЕС;

3. подчертава ролята на европейското пространство за образование за осигуряването на по-голям и по-добър поток от учащи, учители и знания, за насърчаване на чувството за европейска принадлежност и гражданско съзнание, за гарантиране на правата и ценностите, както и за обезпечаване на справедливи и равни възможности; подчертава потенциала на Европа да се превърне в истинска образователна сила, като използва богатството на нашето многообразие и обменя добри практики за справяне със съществуващите и бъдещите предизвикателства;

4. счита, че образованието и културата са от ключово значение за постигането на личен и социален напредък и благосъстояние, за насърчаване на европейското гражданство, за подобряване на социалното сближаване, за стимулиране на създаването на работни места и за осигуряване на справедливо и устойчиво европейско икономическо и социално благоденствие, както и за да се гарантира, че ЕС е конкурентоспособен и устойчив участник в международен мащаб, който се характеризира с повече предприемачески дух, за да може да води екологичния и цифровия преход;

5. призовава да се използват многобройните възможности за „европейска добавена стойност“, предоставяни от образованието, по-специално чрез мобилността и обмена на най-добри практики, като програмите „Еразъм+“ и „Европейски корпус за солидарност“ играят особено важна роля;

6. призовава за по-ясно и по-силно геополитическо измерение на европейското пространство за образование, за да може ЕС да използва стратегически своята сила в областта на образованието по отношение на своите най-близки съседи и партньори;

Свързване на институционалните подходи и подходите на заинтересованите страни

7. отбелязва разнообразието от представи и подходи, свързани с европейското пространство за образование, които изразяват общото желание за нов тласък на европейския проект; разглежда образованието като съществен елемент от осъществяването на европейския проект, като ролята на ЕС се насочи, наред с другото, към подкрепата и координацията между държавите членки при обмена на добри практики, насърчаването на общи стандарти и преодоляването на съществуващите пропуски, а образователното съдържание и методите на преподаване си останат национална компетентност; подчертава необходимостта от повече сътрудничество в областта на образованието в рамките на Европа и извън нея, с цел намиране на общи подходи и решения за общите предизвикателства;

8. оценява усилията на Комисията за насърчаване на създаването на европейското пространство за образование, като същевременно отбелязва необходимостта от по-цялостен подход, който изисква съдържателно сътрудничество и координация между всички участници и широк кръг от заинтересовани страни, включително образователната и обучителната общност, сдруженията на родителите, социалните партньори, профсъюзите, младежките организации, младежките работници и гражданското общество; призовава за по-голяма откритост към новаторски идеи, за да се гарантира, че европейското пространство за образование продължава да се развива и служи като стимул за повече и по-силни партньорства, включително между публичния и частния сектор, както и за полезни взаимодействия между заинтересованите страни;

9. приветства отговора на Съвета на предложенията на Комисията, и по-специално акцента върху значението на ПОО и възможностите за учене през целия живот, които трябва да бъдат финансово приемливи и достъпни за всички хора, по-специално в най-отдалечените региони на ЕС;

10. приветства ангажимента на Комисията за създаване на европейското пространство за образование до 2025 г.; предупреждава, че предложенията на Комисията все още са основно стратегически план, а не конкретна политическа пътна карта; поради това предлага да се установят ясни средносрочни и дългосрочни приоритети с постижими цели и срокове за действията, които следва да бъдат приети, включително ясно определени междинни резултати, които да представляват отделните градивни елементи за създаването на едно истинско европейско пространство за образование без ненужно забавяне, като същевременно се взема предвид фискалният капацитет на държавите членки;

11. потвърждава спешната необходимост от разработване на обща стратегия за изпълнение и пътна карта, която да включва институциите на ЕС, държавите членки и всички съответни заинтересовани страни, включително местните и регионалните органи и гражданското общество, както и да определя респективните им отговорности и възможности; настоява, че европейското пространство за образование следва да бъде ясно и достъпно и да отразява всички равнища на управление;

Превръщане на визията в реалност: общи стратегически приоритети и цели на равнището на ЕС

12. подчертава потенциала във връзка с използването на инструментите за координация на европейските политики за постигане на общите цели на европейското пространство за образование, включително чрез отворения метод на координация и европейския семестър; припомня ролята на европейския семестър за успешното прилагане на политиките на ЕС в областта на образованието, като същевременно признава, че първоначално той е бил замислен като инструмент за координация на икономическите политики в рамките на ЕС, за да се гарантира, че правителствата се придържат към фискалната отговорност;

13. призовава всички институции на ЕС и държавите членки да постигнат съгласие по една и съща визия, приоритети, цели и критерии по отношение на европейското пространство за образование, като същевременно отчитат съществуващите различия в Европа;

14. подчертава, че е важно академичната свобода и педагогическата автономност във висшето образование да се утвърдят като основни принципи на европейското пространство за образование;

15. призовава да се използват полезните взаимодействия между европейското пространство за образование, европейското научноизследователско пространство и европейското пространство за висше образование, както и между различните програми на ЕС; призовава да бъдат допълнително укрепени програмите „Еразъм+“, „Хоризонт Европа“ и „Творческа Европа“, Европейският корпус за солидарност, „Цифрова Европа“ и програмата „Граждани, равенство, права и ценности“, за да може да са от полза за всички учители, образователни работници, доставчици на образование, младежки работници и всички учащи се;

16. подчертава, че приобщаването следва да бъде централно измерение на европейското пространство за образование и предпоставка за постигането на качествено образование за всички; подчертава, че никой не следва да бъде изоставян, че всеки учащ се има талант и че индивидуалните различия следва да бъдат оценявани и ценени; подчертава, че напредък по общите цели може да бъде постигнат единствено чрез по-всеобхватен подход;

Четвъртък, 11 ноември 2021 г.

17. подчертава, че е важно учащият се да бъде поставен в центъра на учебния процес; подчертава необходимостта да се гарантира приемането на индивидуален подход към уязвимите групи, включително хората с евентуални увреждания или разлики в ученето, например лицата с аутизъм или с висок потенциал, както и да се насърчава общоучилищен подход към европейското пространство за образование; призовава Комисията да се консултира с всички съответни заинтересовани страни, например студентските асоциации, специалистите в областта на педагогическата подкрепа, лицата, полагащи грижи за учащи със специални нужди, и други заинтересовани страни, по-специално когато става въпрос за развитието на европейските университети и центрове за високи постижения в областта на професионалното образование;

18. горещо приветства целите на новата стратегическа рамка на ЕС за учене и обучение през целия живот, която беше предмет на резолюцията на Съвета от 19 февруари 2021 г. относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието, както и петте стратегически приоритета, определени в нея, и по-специално конкретните предложения за превръщане на професионалната подготовка и мобилността през целия живот в реалност за всички граждани;

19. подчертава значението на подобряването на условията на труд и необходимостта преподавателите и възпитателите да получават подходящо възнаграждение за труда си; настоятелно призовава държавите членки, в сътрудничество с Комисията, да инвестират в първоначалната подготовка на учителите и обучителите, по-специално чрез включване на европейското измерение и транснационалната мобилност в техните учебни програми, да стимулират компетенциите и мотивацията в учителската професия, да гарантират по-голямо признание за приноса на преподавателите за благото на обществото, както и да насърчават педагогическата автономност; посочва, че е важно да се професионализира предучилищното образование и грижите, за да се осигури подходящо признание и оценка за работата на служителите, която е от съществено значение за образованието на децата;

20. настоятелно призовава държавите членки да насърчават медийната и информационната грамотност, критичното мислене и културата на толерантност на всички етапи от учебния процес, като приоритет и важен инструмент, за да може да се осигурят необходимите умения за възпитаването на отговорни европейски граждани, които да противодействат на нарастващата вълна от дезинформация и да се справят с предизвикателствата на 21-ви век;

21. призовава за обща рамка за развитието на цифровите умения; подчертава необходимостта от обща система за признаване, валидиране и сертифициране на цифровите умения, квалификации и ценз на учащите, за да се намалят пропуските в цифровите умения в рамките на Европа и всички учащи, и по-специално децата, да имат достъп до основно цифрово оборудване;

22. подчертава, че е необходимо да се гарантира цифровизацията на университетите в ЕС и отново призовава за създаването на европейска онлайн университетска платформа; призовава ЕС да признае свързаността и цифровата инфраструктура като право, произтичащо от основното право на образование;

23. приветства неотдавнашните промени в Електронната платформа за учене на възрастни в Европа (EPALE) и приканва Европейската изпълнителна агенция за образование и култура да оцени как допълнително да се увеличи видимостта, да се продължи развитието и да се засили въздействието на общността, ангажирана с обучението за възрастни;

24. подкрепя използването на количествени показатели и референтни стойности, като надлежно се отчитат различията между и в рамките на държавите членки, за да може непрекъснато да се сравнява и наблюдава напредъкът на държавите членки към постигането на общите цели и да се стимулират по-нататъшни политически действия, като същевременно отново изтъква необходимостта от допълнителни качествени показатели и критерии и предупреждава за опасността от залагане на прекалено амбициозни средносрочни цели;

25. подчертава необходимостта от повишаване на качеството и честотата на дейностите по събиране на данни и от осигуряване на активно наблюдение на съответните показатели и критерии, като например целта, определена в Европейската програма за умения, за включване на 50 % от възрастното население в учебни дейности; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да залагат амбициозни цели, например по отношение на дела на учениците, които постигат ниски резултати, и тези, които преждевременно напускат училище, като първият показател се намали от 15 % на 10 %, а вторият — от 10 % на 5 %;

26. призовава за по-тясно сътрудничество между ЕС и други организации и институции, като например ЮНЕСКО и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), както и за активно ползване и подкрепа за съществуващи и бъдещи научни изследвания и проучвания в областта на образованието, с цел подпомагане на държавите членки при идентифицирането на ефективни реформи на политиките; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да разработят общи и основани на участието научни изследвания в областта на образованието, с ясно определен мандат и бюджет, в рамките на правомощията на ЕС;

27. призовава държавите членки и Комисията да осигурят необходимото финансиране за създаването, прилагането и развитието на европейското пространство за образование (ЕПО) и за създаването на специален финансов инструмент в многогодишната финансова рамка за периода 2028 — 2034 г. с оглед на по-нататъшното развитие на ЕПО и улесняването на взаимното признаване на квалификациите; отново призовава най-малко 10 % от финансирането по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост да се заделят за образование, включително и цифрово образование, и призовава държавите членки да увеличат значително публичните разходи, заделяни за образование, над средното за ЕС (4,7 % от БВП през 2019 г.);

28. насърчава Комисията и държавите членки да въведат стратегии за смекчаване на кризисни ситуации в сектора на образованието, в партньорство и консултации с всички заинтересовани страни, и набляга на важното значение на съгласуваните европейски действия в моменти на криза, като например пандемията от COVID-19;

Специфични за сектора мерки и съображения

29. подчертава значението на изучаването на чужди езици, и по-специално на английски език; подчертава необходимостта държавите членки да предприемат действия за подкрепа на развитието на езиковите умения на всички равнища, и по-специално при основното и средното образование, да приемат целта на Съвета на Европа за „многоезичие“ и да постигнат критерия всички ученици да имат достатъчно познания по най-малко други два официални езика на ЕС и на неговите държави членки най-късно при приключване на долен курс на средното образование;

30. призовава Комисията да разработи инструменти, позволяващи на държавите членки да приложат препоръката на Съвета за всеобхватен подход към преподаването и изучаването на езици, и да наблюдава съответно постигнатия напредък; призовава държавите членки да събират съпоставими данни за изучаването на езици; призовава Комисията да предостави финансова подкрепа за училищата, в които се изучават европейски езици, и по-специално родните езици на европейските граждани, които живеят в други държави от ЕС;

31. подчертава необходимостта от подкрепа на научните изследвания и иновациите в областта на образованието; подчертава значението на ЕПО за насърчаване на разбирането, изучаването и изследванията в областта на авангардните технологии, като например изкуствения интелект (ИИ) и роботиката, с цел да се повиши осведомеността в образователните среди за възможностите и предизвикателствата, свързани с тези технологии, включително чрез специализирани бакалавърски програми във всички държави членки; изразява загриженост, че ЕС като цяло не разполага с достатъчно специализирани бакалавърски програми в областта на ИИ;

32. приветства инициативата за европейските центрове за високи постижения в областта на професионалното образование, което осигурява структурираност за този сектор на европейско равнище; призовава за създаването на европейско пространство за професионално образование и обучение, като неразделна част от ЕПО; призовава Комисията и държавите членки да работят за създаването на европейски статут за чиракуване; подчертава, че е необходимо някои държави членки да преодолеят липсата на привлекателност и престиж за професионалното образование и обучение и за дуалните системи на обучение; подчертава, че системите за професионално образование и обучение (ПОО) трябва да бъдат насочени още повече към учащите и да бъдат пригодени към променящите се условия на трудовия пазар; отново подчертава значението на признаването на ПОО и призовава държавите членки да приложат правилно и напълно съответната препоръка на Съвета и Европейската програма за умения; подчертава, че е важно да се създадат гъвкави и модулни модели за усвояване на знания, за да могат учащите да комбинират и да надграждат върху различните образователни процеси и възможности;

33. подчертава значението на действията на Комисията и държавите членки във висшето образование, като например укрепването на процеса от Болоня, засилването на международното измерение на ЕПО и популяризирането на европейската студентска карта, включително чрез обхващане на полезните взаимодействия, предлагани от съществуващите програми на ЕС;

34. настоятелно призовава ЕПО да бъде основен елемент при признаването на дипломите и квалификациите в рамките на Съюза и призовава Комисията и държавите членки да улеснят разширяването на автоматичното взаимно признаване на резултатите от обучението и периодите на обучение в чужбина, включително в областта на ПОО и чрез европейски микроквалификации;

35. изтъква важната роля на неформалното и самостоятелното учене, както и на доброволческата дейност, и подчертава необходимостта от признаване на резултатите в тези области; призовава Комисията и държавите членки да насърчават меките умения в рамките на целия ЕС;

Четвъртък, 11 ноември 2021 г.

36. насърчава държавите членки да изпълнят препоръката на Съвета от 2018 г. относно ключовите компетентности за учене през целия живот, за да се постигне напредък в осемте ключови области, като например възможностите за младите учащи се да придобият практически опит в областта на предприемачеството поне веднъж в рамките на своето обучение, и по този начин да се подобри признаването на компетенциите, придобити чрез неформално и самостоятелно учене, с цел да се увеличи гъвкавостта на процеса на учене за учащите от всички възрасти; призовава за създаването на европейска рамка за граждански и социални умения, при която да се оценяват, насърчават и признават преимуществата на някои практики, като например менторството и надзора върху младежките дейности;

37. подчертава, че след пандемията от COVID-19 дистанционното обучение се превърна в част от ежедневието за много учащи се; подчертава, че при основното и средното образование дистанционното обучение трябва да си остане крайна мярка и да допълва обучението на живо, което е от голямо значение за преподаването на ценни социални умения; подчертава, че в класната стая трябва да се прилага основно модерен, смесен подход на учене, насочен към учениците в училищна възраст, под ръководството на учителя, който по педагогически причини може да избере да комбинира различни инструменти — цифрови (включително и онлайн обучение) или нецифрови, като част от учебните задачи ([18]);

38. призовава държавите членки да популяризират обучението във връзка с изменението на климата и екологичния преход, както и да повишават осведомеността относно Европейския зелен пакт;

39. призовава Комисията и държавите членки да преодолеят неравнопоставеността между мъжете и жените в сферата на образованието, включително при обучението и професионалното развитие в областта на науката, технологиите, инженерството, изкуствата и математиката (STEAM), да се борят със стереотипите и дискриминацията, свързани с пола, и да премахнат тормоза, кибертормоза и други форми на тормоз, дискриминация и насилие, за да се подобри културното, етническото и половото многообразие чрез създаване и обмен на добри практики в цяла Европа;

40. приветства ангажимента на португалското председателство на Съвета да постави началото на онлайн платформа за улесняване на обмена на данни между държавите членки относно предизвикателствата, свързани с безработицата, пред които са изправени младите хора вследствие на пандемията;

41. отново посочва важното значение на масовите отворени онлайн курсове (МООК) като необходим елемент за насърчаване на повишаването на уменията и преквалификацията на работната сила по интерактивен и достъпен начин; счита, че ЕПО следва да насърчава въвеждането и разпространението на МООК и да отрази тези цели в европейския подход към микроквалификациите;

42. отбелязва, че към момента няма единно, съгласувано определение за термина „микроквалификации“; затова счита, че трябва да се определят еднакви стандарти за целия ЕС, за да се насърчи реално взаимното им признаване от държавите членки, както и да се гарантира, че работодателите имат доверие в тяхната стойност;

Рамка за управление

43. призовава Комисията и държавите членки до края на 2022 г. да създадат конкретна стратегическа рамка за европейското пространство за образование до 2030 г., включително всеобхватен механизъм за управление, мониторинг и оценка, в съответствие с цел 4 от целите за устойчиво развитие на ООН, а именно „осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за обучение през целия живот за всички хора“, и с първия принцип на Европейския стълб на социалните права; приветства предложението за управляващ комитет за ЕПО, чрез което ще се положат основите за структурирана и систематична рамка за управление; подчертава ролята на Конференцията за бъдещето на Европа за обсъждане на бъдещите действия във връзка с предизвикателствата пред европейското образование и разработването на политики;

44. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да поемат ангажимент за това какъв вид участие ще се изисква от държавите членки и от другите нива на управление, включително от местните и регионалните органи, както и от европейските институции, както и да разработят ефективни механизми за многостепенно управление, при които да се зачита принципът на субсидиарност и да се цели генерирането на европейска добавена стойност;

45. търси яснота относно равнището на участие, което се очаква от заинтересованите страни, от по-слабо представените образователни сектори и от съответните организации на гражданското общество; подчертава, че рамката на управление следва да включва съответните заинтересовани страни, работещи във всички образователни сфери, включително младите хора и младежките организации, както и сдруженията на родителите;

([18]) Вж. предложението на Комисията от 5 август 2021 г. за препоръка на Съвета относно смесеното обучение за висококачествено и приобщаващо начално и средно образование (COM(2021)0455).

46. призовава Комисията да създаде платформа на ЕПО, като интерактивен публичен портал за подпомагане на държавите членки и заинтересованите страни при обмена на информация и добри практики и насърчаване на сътрудничеството; счита, че тази платформа следва да бъде финансирана по подходящ начин и следва да бъде налична на всички официални езици на ЕС;

47. подчертава, че преброяването на населението в Европа, събирането на данни и научните изследвания в областта на териториалните нужди и образователните практики в рамките на ЕС са важен приоритет за държавите членки и техните образователни системи;

Към по-силно европейско измерение в образованието

48. подчертава необходимостта от европейско измерение в образованието чрез включване на по-голяма и отделна европейска перспектива в учебните планове и програмите за обучение на учители, която да обхваща всички учители, обучители и учащи се от формални и неформални организации и от сектора на ПОО, включително с подкрепа на действията по линия на инициативата „Жан Моне“ и академиите за учители; предлага последните да се наричат „академии за учители по програмата „Коменски“; подкрепя създаването на обща рамка за формиране и развитие на квалификациите за учителите във всички държави членки;

49. подчертава, че на учащите трябва да се предоставят всеобхватни знания за европейската история и за материалното и нематериалното културно наследство, както и че е необходимо да се насърчава критична европейска памет и историческо съзнание, на базата на основните ценности, върху които е изграден ЕС; призовава Комисията, държавите членки и Съвета на Европа да си сътрудничат в областта на европейската история, културното наследство и образованието в рамките на целия ЕС, и подчертава необходимостта от целево финансиране и инициативи за увеличаване на научните изследвания в областта на европейската история, както и за популяризиране на обществената история, като се взема предвид сложното естество на историята на нашия континент;

50. призовава Комисията и държавите членки да създадат обща рамка за преподаване на знания относно ЕС на всички подходящи равнища и във всички области на образованието; подчертава необходимостта от запознаване на учащите с процеса на европейска интеграция, с институциите и политиките на ЕС, с правата, произтичащи от европейското гражданство, и с начините за активно участие в демократичните процеси на Съюза;

51. призовава Комисията и държавите членки да разработят всеобхватна европейска стратегия и обща рамка за гражданско образование с европейско измерение, включително запознаване с европейските ценности, като например човешкото достойнство, демокрацията, принципите на правовата държава, правата на човека и равенството, с цел насърчаване на обмена на добри практики и разработването на общи педагогически материали и подходи; във връзка с това призовава Комисията да проучи възможностите за създаване на работна група по въпросите на гражданското образование, която да координира тази задача и да подобри достъпа до европейско гражданско образование с цел насърчаване на европейска гражданска култура и чувство за европейска принадлежност, в допълнение към местното, регионалното, националното и глобалното измерение;

o

o o

52. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.